

Trimiterea foaiei acesteia la teritorul zonei strategice este permisă prin ordinul minist.

II. évfolyam. 17. szám.

Cluj (Kolozsvár); 1922. április 28.

MAGYAR NÉP

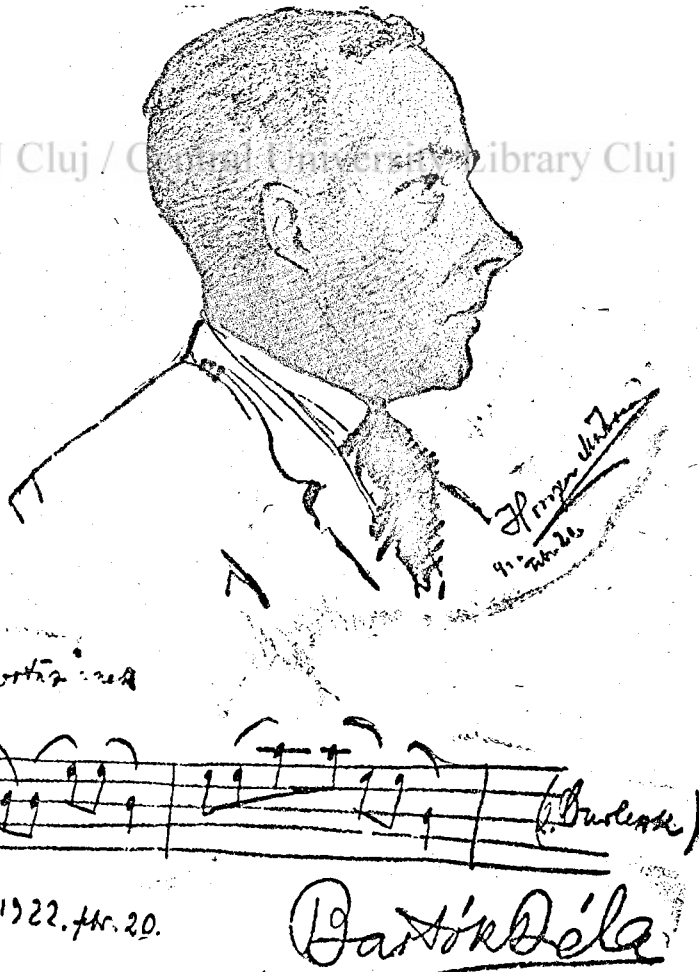
POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI
KÉPES HETILAP

Előfizetési árak :
Egész évre ----- 44 L.
Fél évre ----- 22 L.
Negyed évre ----- 11 L.
Egy szám ára ----- 1 L.

Felelős szerkesztő :
DR. NALÁCZY ISTVÁN.
Főszerkesztő :
GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.
TELEFON : 2-37. SZÁM.

Egy magyar ember világsikere.



Mint az egyes embereknek, úgy a nemzeteknek is vannak ingó és ingatlan vagyonaik. Előbbiek a változók, a veszendők; utóbbiak, melyeket semmi sorsfordulat vagy balszerencse

el nem vehet, melyek még akkor is fennmaradnak s hirdetik dicsőségét, mikor maga az egyes ember, vagy nemzet tán lehanyatlott, vagy elmúlt.

Nemzeteknek ilyen el nem vehető, meg nem ingatható értékeik: a nagy embereik. Jöhet a magyarságra bármilyen végzet; határai még jobban szétszakadhatnak, vagy megszűkülhetnek; egyes tagjai szétszóródhatnak a világ négy tája felé: *Kussuth, Jókai, Arany János, Petőfi* neve, *Apácai Csére János, Bólyaiak* és *Madách* s velük és mellettük annyi nagy, kiváló magyar szellem és lélek, elidegeníthetetlen kincsei lesznek örökké a magyarságnak. Ezeket nem leltározhatja a maga javára semmiféle jóvátételi bizottság. Ezek átlépik a határmegállapító bizottságok szigorú vonalait s maguk köré gyűjtik a világ bármely táján élő, szegény, szétszórt magyarokat.

Minden jel azt mutatja, hogy ehez az örökéletre szóló, elvehetetlen magyar érték-gyűjteményhez tartozik *Bartók Béla* is. Egyszerű sorsban született és élt, mint a többiek, mint a legtöbben. Apja, anyja a magyar nép tanítói voltak. Magyarok közt nevelkedett, magyar iskolákat járt s magyar mesterektől tanult. Magyar volt testben, lélekben s magyar maradt még az élehetetlenségben is. A zongora-játszásnak nála sokkal kisebb tehetségei már régen világra jöttek volna maguk körül s amerikai műterekben használták volna ki reklámul azokat az eredeti, lángészre valló ötleteket, melyek zeneműveit az egész világon pártatlaná teszik.

De ő ebben is magyar maradt: egyszerű, nemes és szemérmes. Tehetségének jószímatu üzleti értékesítése helyett inkább elmélázott a zeneművészet nagy kérdéseiben, tanult és kutatott. Kedvező összeköttetések és reklám-kritikák gyűjtése helyett inkább gyalogszerrel bejárta a székely falvakat s a nép szájáról felgyűjtötte azokat az eredeti csodaszép dallamokat, melyek most már *London* és *Páris* zeneértő közönsége előtt hirdetik a székely-magyar nép lelkének teremő erejét.

Bartók Béla csak abban tért el a hagyományos magyar tempótól, hogy istentől adott zseniális tehetségét nem lobogtatta el nagyot akaró szalmalángokban, hanem ész és szorgalmat, fantáziát s rendszeres, kitartó munkásságot egyesített magában. Kétségtelen, hogy ennek köszönheti világsikerét.

Ma a népzene tudományos ismeretében az egész világnak egyik legmegbízhatóbb szakembere. Angol, francia, porosz és osztrák-német zenekritikusok, zeneműveiről írva, egy értelemmel azt vallják, hogy nem csupán a legzseniálisabb magyar zeneköltő, de az egyetemes zene-

művészetnek is *Beethoven-óta* egyik legragyóbb tüneménye.

Olvasóinkat értesítettük róla, hogy mint zongoraművész saját műveivel hangverseny körutat tett Erdély nagyobb városaiban. Marosvásárhely és Kolozsvár után most Angliában, Franciaországban és Németországban hirdeti a maga s azzal együtt a magyar nemzet dicsőségét. Ott zengenek a *Medvetánc*, *Este a székhelyeknél*, *Balada* a nagy hegyi tolvajról s Párizsban magyarul beszélő lengyel énekművész énekli a busz székely-dalt:

Tölik az erdei utat
Viszik a székely fiukat . . .

Mit tehetnénk mást! Gondoljunk szeretettel és hálával *Bartók Bélára* s benne és általa leljünk vigasztalást nehéz, gyásszal szegett sorsunkban. Azok a világsikereiről, külföldi diadalairól hozzánk eljutó híradások mellettünk szólnak: hogy amely emberi fajban ilyen ősz eredeti tehetségek támadnak, amely nemzetnek ilyen egyetemes emberi értékei vannak: azt csak úgy könnyedén nem lehet eltörölni a föld színéről.

Sepródi János.

A Magyar Szövetség köréből.

A Magyar Szövetség Intéző bizottsága tárgyalás alá vette az alapszabályok módosítását. — Dr. Hajdu István előterjesztése a községek megszervezéséről. — A Magyar Szövetség kiépítése a községeknél kezdődik. — Dr. Haller Gusztáv ügyvezető alelnök indítványa az ugynevezett „Szövetségi napok” tartásáról. — Az alapszabályok módosítása a vidéki képviselők bevonásával történik. — Május 18-án lesz az intézőbizottság teljes ülése.

A Magyar-Szövetség intéző bizottsága e hó 18-án tartott folytatólagos értekezletén behatóan foglalkozott az alapszabályok módosításával. Közismert dolog, hogy a ma érvényben levő, a múlt év július 6-án tartott nagygyűlésen elfogadott alapszabályok érvénye egy esztendőre szólott, a nagygyűlés úgy határozott, hogy az alapszabályok a szerzeit tapasztalatok alapján az év letelté után módosítandók és ezen módosított alapszabályok elfogadása felett a folyó évben tartandó nagygyűlés dönt.

Az intéző-bizottság általánosságban megvitatta azon szempontokat és irányelveket, amelyek szemellett tartása mellett a Magyar Szövetség demokratikus átszervezését üdvös lesz végrehajtani. Dr. Hajdu István, a „Székelyföld” c. lap felelős szerkesztője, a Magyar

Szövetség marostordamegyei tagozatának elnöke és kiváló férfia, a községek megszervezésében látja a Magyar Szövetség méltó megalapozását és így a magyarság egységének biztosítását. Az eddig működött ugynevezett járási választmányok helyét, amelyek gyakorlati szempontból nem váltak be, a vármegyei választmányok foglalják el, melyeknek első és legfontosabb feladata a községek megszervezése. Minden község, vagy ahol ez lehetetlen, két község egy központban, szervezetet kap, ezen szervezet megválasztott tisztikara állandó kapcsolatot létesít a megyei választmánnyal, mely viszont a központi választmány, illetve intézőbizottság utasításai szerint jár el, mindenkor a nép érdekeit tartva szem előtt. A központi választmány a megválasztandó, illetve kiküldendő tagok által kibővülve, a nagygyűlés szerepét vállalná, amely tanácskozásokra könnyebben összehívható és teljesen megfelelne a nagygyűlés szerepkörének, illetve feladatának. Az intézőbizottság egyértelműen azon az állásponton van, hogy a községek megszervezése a kiinduló alap, a legfőbb feladat. Nehéz, sok utánjárást igénylő munka! A nehézségek legfőbb oka abban van, hogy népünk még mindig huzódozik a felelősségtől, nem szívesen vesz részt olyan munkában, amely kötelelességeket ró reá. Valójában nem is népünkben, illetve a községek magyarságában kell keresnünk a hibát, hanem a hatalom turbuzgó képviselőiben, akik minden tiszta és becsületes jó szándékot és akaratot félremagyará va megbénítják a cselekvést. Ezzel szemben a békeszerződésre hivatkozással hangsúlyozzuk, hogy ige is, a kisebbségeknek joga van a szerveződésre az állam törvényeinek korlátain belül. *Jogát gyakorolja és ugyanakkor senkinek jogát nem korlátozza, tiszteletben tartja a törvényeket, de a jussát nem engedi!* Ezt kell népünknek, községeink magyarságának megérteni és megszívlelni. Vegyen részt készséggel a szervezkedés nagy munkájában. Vállalja szívesen a reá rótt tisztséget, annak becsületesen feleljen meg, mert így, csakis így remélhetjük a Magyar Szövetség olyan kiépítését, amely céljának megfelelően a magyarság jogainak érvényt fog szerezni.

Erre a tárgyra — a szerveződés tartama alatt — még visszatérünk, az intézőbizottság hozzáfogott az alapszabályok módosításához, annak elkészítésére bizottságot küldött ki, amely az elkészült tervezetet kiküldi a Magyar Szövetség vidéki tagozatainak megvitatás céljából és az alapszabályok elfogadása felett a május 18-án tartandó intézőbizottság fog dönteni.

Itt említjük meg, hogy az intézőbizottság osztatlan helyesléssel vette tudomásul dr. Haller Gusztáv ügyvezető alelnök azon indítványát, hogy a Magyar Szövetség minden évben más és más gócponton ugynevezett „Szövetségi nap”-ot tartson rendes gyűlés

keretében meghatározott programm alapján. E gyűléseken szakavatott egyének felolvasásokat és szabadelőadásokat tartanak néptünk érdekeinek, jólétének és ismereteinek előmozdítása céljából. *dr. N. J.*

A román politika hírei.

A törvényhozás munkája novemberig szünetel. Miután a jelenlegi kormánynak legfőbb feladata az új alkotmány elkészítése, a bizottság már meg is kezdte működését. A kormány szívesen látta volna az ellenzék együttműködését, e tekintetben történtek kezdeményező lépések a kormány részéről, de sikertelenül. Az ellenzék nagyban készülődik a gyulafehérvári nagygyűlésre, amelyen — a többek között — kiszivárgott hírek szerint Erdély önkormányzatát (autonomiáját) határozatlanlag kimondják. — Génuból érkezett értesítés szerint a román és cseh kormányok ajánlatot tettek az orosz kormánynak a német-orosz szerződéssel azonos megállapodások létesítésére. Az ajánlat sorsa ma még nem tudható. — A politika berkeiben arról hallunk beszélni, hogy a jövő miniszterelnöke Jorga lesz, aki a különböző pártok képviselőinek bevonásával ugynevezett *koncentracios* kormányt alkot.

KÜLFÖLD

A genuai tárgyalások.

A genuai tárgyalások legfontosabb eseményeit a napi sajtó közlései nyomán igyekszünk kiválogatni és összefoglalni.

Orosz-német megegyezés. Miközben az antant kiküldöttei minden módon rá akarták bírni az oroszokat, hogy a háború előtti adósságukat elismerjék és meg-



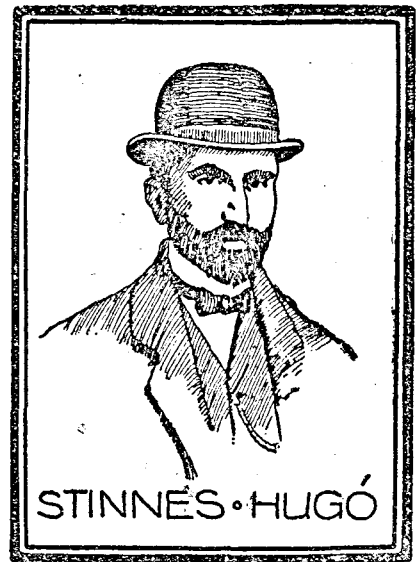
fizessék: a németek egyszerűen bejelentették a konferencia vezetőségének, hogy ők a maguk részéről a kártalanítás kérdésében már megegyeztek az oroszokkal. A bejelentés roppant nagy izgalmat keltett s hosszas tárgyalásokra adott alkalmat. Amint a kiderült részletek igazolják, a németek és oroszok régen tárgyalnak a megegyezésről. Az oroszok fődelegátusa: *Csicserin* már április 1-én Berlinbe érkezett, ahol nagy ünnepeléssel fogadták. (Képvüknön az utitáskás alak.) A konferencia előtt már készen volt a megállapodás, Genuában csak aláírták.

A szerződéstől nem állanak el. A hatalmak, főként Franciaország, mindent megkíséreltek, hogy Németországot az orosz szerződés felbontására kényszerítsék. Az orosz és a német kiküldöttek újabb megbeszéléseket folytattak az antant követeléséről. Mind német, mind orosz részről megállapították, hogy a szerződéshez szilárdan ragaszkodni fognak.

Titkos pontok. Angol lapok leleplezik az orosz-német szerződés titkos pontjait. Ha ezek a leleplezések megfelelnek a valóságnak, akkor nyilvánvaló, hogy a megegyezésnek katonai céljai is vannak. Az állítólagos megállapodás szerint Németország nem szállíthat hadiszert Romániának, Lengyelországnak vagy az orosz birodalomból kiszakadt bármely területnek, viszont a német nagyiparosok egyes orosz gyártelpeken hadiszert gyárthatnak.

Sajtóhangok. A román lapok általában aggodalmasan tárgyalják azt a helyzetet, amelyet a német orosz egyezmény Románia számára teremtett. A bukaresti „Steagul” egyébek közti a következőket írja: Románia délen, Lengyelország északon azok az államok, amelyeket a német-orosz összeköttetés ellen komolyan számba lehet venni. A nyugati szövetségesek közül Franciaországnak kellene hordoznia az új háború terhét. Angolország szárazföldön nem tud többé háborút viselni anélkül, hogy teljesen tönkre ne menne. Amerika bebizonyította, hogy a béke kérdéseibe sem kíván beavatkozni, annál kevésbé venne részt egy új európai háborúban. A mostani helyzetben Romániának kellene az oroszok középeurópai előtörését föltartóztatni. Akár mint győztesre, akár mint legyőzöttre nagy veszélyeket jelentene a háború. Éppen ezért remélni kell, — írja a „Steagul” — hogy a német-orosz megegyezés gazdasági jellegű fog maradni.

A franciák háborúra biztatják az antantot. A francia lapok nagyon sötét képeket festenek Európa helyzetéről. A német katonai szellem — írják — nem halt meg, csak alkoszkodik. Stinnes a német nagyipar ura, akkora területet bérelt Oroszországban, mint Európának egy közepes állama. Ezen a területen, távol minden ellenőrzéstől szervezkedik a német katonai hatalom. Ide telepítik az egész német hadsereget és hadiipart,



STINNÉS • HUGÓ

ugy, hogy Németország pár év alatt teljesen felkészülhet. Addig a tábornokokból gyárigazgatók, tisztekből munkafelügyelők lesznek színlegesen. Oroszország gyűlöli az antantot s így csak rosszat várhatnak tőle, kivált a szövetséd államok. A francia lapok mindezekből azt a következtetést vonják le, hogy a szövetségeseknek új háborúra kell készülniök.

Az angolok álláspontja. A szövetségesek éles hangú jegyzékben közölték Németországgal, hogy a szerződésnek azon pontjai ellen, amelyek ellenkeznek a békeszerződéssel, tiltakoznak. A jegyzék tárgyalása alkalmával Bratianu román miniszterelnök is felszólt és a harcias francia felfogást helyeselte. Lloyd George válaszképpen kijelentette, hogy Anglia kész együttműködni



LLOYD • GEORGE

az antant többi államaival, de csak úgy, ha ez nem vezet összetűzésre más államokkal. Ha Anglia azon meggyőződésre jut, hogy barátai közül némelyek az európai béke megzavarására törekednek, inkább más világtájakon keres megegyezést, ahol éppen talál.

Olaszok magatartása Romániával szemben.

Egy román újságíró arról panaszkodik genuai tudósításában, hogy az olaszok nagyon mostohán fogadták a román delegációt. Az olaszok állítólag rossz néven veszik a románoktól, hogy politikájukban teljesen a franciákhoz igazodnak. Az elhidegülésnek másik oka az volna, hogy az olaszok nem helyeslik Mariora hercegnőnek Sándor szerb királlyal való házasságát. Amint ugyanis ismeretes, az olaszok és a szerbek között állandó a viszály.

A Habsburgok határozata. A Habsburg-ház nagyszámu tagjai Münchenben családi tanácsot tartottak, amelyen elhatározták, hogy Ottó főherceget tekintik Károly király utódjának és így a magyar trón várományosának. Ez a határozat azt jelenti, hogy sem a Frigyes főherceg fia, sem József főherceg nem lép föl trónkövetelőnek.

Megegyezés a magyar pártok között. Budapesti értesítés szerint a magyar pártok a királykérdésben megegyezésre jutottak. A megegyezés lényege az, hogy a leendő király személyének kérdését több évig nem bolygatják, viszont másfelől a jogfolytonosság elvét, tehát a Habsburgok örökösödési jogát sem vitatják el. Azoknak a pőrét, akik a kiályt októberben hazahívták, törölni fogják. A politikai élet elevenségére nagy hatással fog lenni, hogy Bethlen miniszterelnök határozatát a genuai értekezletről.

Az olasz király a magyar katonákról. Viktor Emanuel olasz király kihallgatáson fogadta a genuai delegátusokat. Ez alkalommal Bánffy magyar külügyminisztert is megszólította. A legnagyobb dicséret hangján emlékezett meg a magyar katonák vitézi erényeiről és kijelentette, hogy a magyar nemzetet igen nagyra becsüli.



Ajánlás.

Genua nagy izgalmakkal töltötte meg a tavaszi levegőt. A háboru megbukott főszereplői németek és oroszok kezét fogták és nem akarják tovább szenvedni a meggyalázott sorsát. A győzők ijedten hördülnek föl: mi az, becsületes alkura is kerülhet a sor parancsolás és diktálás helyett? A világ emez új fordulata mindannyiunk sorsára hatással van. Nemcsak lelünkkel érintik az izgalom hullámai, hanem gazdasági helyzetünket, vagyoni állapotunkat, munkánkat, étkezésünket is befolyásolják. Mert a világesemények hullámai ott rezegnek a kis mezővárosok árupiacain éppen úgy, mint a világvárosok hatalmas tőzsdéin. Termények, állatok, iparcikkék árát szabják meg. Mi ebből a tanulság? Az, hogy ezeket az eseményeket mindnyájunknak

figyelemmel kell kísérnünk és gondolkodásunkat, számításainkat kénytelen-kelletlen is azokhoz alkalmaznunk. Olyan idők tehát ezek, amelyekben nem lehetünk el az újságok tájékoztató híradásai nélkül. A mi kicsiny lapunk sajnos nem szolgálhat friss, napi tudósításokkal, de arra becsületesen törekszik, hogy a hét legfontosabb eseményeit összefoglalja és olvasói elé tárja. A *Magyar Nép* tehát főként azoknak az érdekeit szolgálja, akik akár elfoglaltságuk, akár anyagi helyzetük miatt nem olvashatnak napi lapokat. A gazdák és iparosok a mi legtermészetesebb szövetséges társaink. Éppen ezért nemcsak általános tájékoztatást, de külön rovatokban szakismereteket is igyekszünk számukra nyújtani. Ezen a téren persze még mindig a kezdet nehézségeivel kell küzdenünk, keresnünk kell a témákat, az írókat, a közlés formáját. Egyik kísérletünk jobban, a másik kevésbé sikerül. Am minden próbálkozásunkat az a vágy hajtja át, hogy ezekben a nehéz és izgalomokkal teljes időkben magyar testvéreinknek a hazai és külföldi eseményekről helyes tájékoztatást nyújtsunk s művelődésüket emeljük, időtöltésüket megnemesítsük.

Kérjük, sorakezzanak minél számosabban a *Magyar Nép* táborába, hadd legyünk minél többen együtt: egy szívvel és egy akarral!

Unió Naptár 1922. május 1-től május 10-ig. A hold fényváltozásai: Első negyed május 4-én. A hónap 31 napból áll. A nap hossza 14 óra 24 perc; a hó végéig 1 óra 13 perczet nő. Vásárok: Május 1. Alsójárja, Avas-ujváros, Dicsőszentmárton, Görgényszentimre, Gyergyódiőrő, Illyefalva, Krakova, Kászonnáltér, Mezőbánd. Nagyalmás, Orsova, Szászabánya, Szászrégen, Székelykeresztur, Teke, Temeskutas. Május 2. Birkás, Kovászna, Misztótfalu, Szatmárnémeti. Május 3. Csernátfalva, Csikszentmárton, Köszvényes, Lupsa, Nagyszeben, Ó-Radna. Máj. 4. Marosludas, Zsibó. Május 5. Algyógyalfalu, Dobra, Kápolnás, Mezőörményes, Uj Moldova, Székelyhid, Temeskubin, Voila. Máj. 6. Kolozsborsza, Lugos, Paszmas, Pucska. Május 7. Abrudbánya, Kacza, Reiteg, Vojtek. Máj. 8. Dezina, Farkaslaka, Felsővisó, Középvísovó, Keincz, Kézdivásárhely, Nagyanyed. Máj. 9. Krassó, Nagypalád. Máj. 10. Etyek, Kapolcs, Sárkány.

A bánáti felekezeti iskolák segítése. Amint egy temesvári német újság írja, a közoktatásügyi miniszter 400 ezer leu államsegélyt utalt a bánáti sváb felekezeti tanítók számára. A kisebbségek felekezeti iskoláinak helyzetét hir szerint rövid időn belül rendezni fogják.

Hány magyar tisztviselő van állás nélkül? A Magyar Szövetség népirodája buzgón munkálkodik a kenyér nélkül maradt tisztviselők nyugdíjazása érdekében. Az összeírás eddigi eredménye azt mutatja, hogy kétezer magyar tisztviselő maradt Romániában, akiknek sem nyugdíjuk, sem fizetésük nincsen. Egyes vidékekről, mint például Temes megyéből, teljesen elvándoroltak a volt állami alkalmazottak.

A faluk megszervezése. A „Magyar Szövetség köréből” cz. cikkünkre külön is felhívjuk olvasóink

figyelmét. Örömmel vennők, ha az abban foglaltakhoz olvasóink hozzászólnának, véleményüket, észrevételeiket és esetleges javaslataikat közölnék a szerkesztőségnek, amely azokat megfelelő helyre továbbítja.

A lemhényi székelyek húsvétja. Hamrea György gör. keleti lelkész juhait a lemhényi vetésekre hajtatta legelni. A vetések gazdái nem nézhették jó szemmel, hogy a lelkész ur fáradságos munkájuk gyümölcsét ilyen módon veszélyezteti és a juhász által megizenték neki, hogy ne hajtassa többé juhait a lemhényi vetésekre. A merészségen nagyon fölháborodott a lelkek pásztora, csendőrtket vett maga mellé és húsvét másod napján a tiltakozó gazdák közül 60-at összeszedetett és Bereckben egy piszkos putriba záratta őket. A szerencsétlen embereket csak másfél napos megalázás után engedte szabadon. Igazán szép keresztényi cselekedet egy lelki atyától!

Amerika a szesz italok ellen. Az amerikai egyesült államokban még a háború folyamán eltiltották az alkohol árusítását. Miután ennek a tilalomnak nagyszerű eredményei mutatkoztak, a háborús rendeletet továbbra is érvényben hagyták. A szomszédos Kanadából azonban sok szeszt csempésznek át az Egyesült Államokba. Ennek a megakadályozására az Egyesült Államok kormánya gépfegyveres autókat állított be, amelyekkel az ország határán cirkálnak és az alkoholt csempészeket irgalmatlanul lelövik. Ime egy állam, amely komolyan törki polgárai egészségét és jó erkölcsét.

Női kormánybiztosok Magyarországon. A keresztény nők egyesüllete kivitte, hogy a jóléti minisztériumban két nőt neveztek ki kormánybiztos állásba. A női kormánybiztosok feladata a gyermek és csecsemő-védelem irányítása. Az új állások szervezéséből sok üdvös kezdeményezést lehet várni.

Vigyázat a dollárokkal! A nagyértékű dollár pénz hamisításával igen sokan kísérleteznek. Románia területén különösen sok hamis százdolláros került forgalomba. Aki abban a szerencsés helyzetben van, hogy dollárokkal bibelődhetik, vigyázzon a valódiságra.

Nagy szerencsétlenség Szerbiában. A jóváteletti bizottság 80 vaggon lőszert helyezett el Monaszti városában. A lőszert — állítólag macedon kommunisták — felrobbantották. Belgrádi jelentés szerint a robbanásnak kétezer halottja van. A város épületei nagyrészt tönkrementek, úgy, hogy 30 ezer ember hájlettalanul maradt.

Nem találják a bombamerénylőket. A budapesti rendőrség a legszélesebbkörű nyomozással igyekezett kideríteni, hogy kik követték el a demokrata körben a pusztító bomba-merényletet. Az igyekezet mindeztideig nem járt sikerrel, a letartóztatások rendjén több bűnügy napfényre került, de a demokrata kör merénylői ma is ismeretlenek. Bethlen miniszterelnök Genuából hazatéréiben kijelentette, hogy a vizsgálatot a legerélyesebben tovább folytatják.

Tóth István képkiallítása. Tóth István festőművész a Magyar Nép állandó rajzolója, műveiből kiállítás rendezett a kolozsvári Marianum leányiskola dísztermében. A kiállításon mintegy hetven kép került bemutatásra. Ezek sorában vízfestmények, színes krétarajzok és linoleum metszetek szerepeltek. Legtöbb közöttük a vízfestmény. Tóth István egyszerű, igaz és

mégis mély eszközökkel akar örömet szerezni a szemlélőnek a képeiből kiáradó szépségekkel. Nem az a célja, hogy a lelket kétségekkel felzavarja, hanem az, hogy békét és megelégedést adjon mindenkinek. És a célt, meleg és fénylő színeivel, friss levegőjével, hangulatosságával, derűs könnyedségével el is éri. Az ő képeit bárki megértheti, bárki megszeretheti, ha csak egy kis művészi fogékonysággal, egy csepp széperzéssel rendelkezik. A képkiallítást, amely közel két héttig volt nyitva, csaknem mindenki megnézte, akinek lelke van a valódi szépségek befogadására.

Az ingatlanok adója. A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amely megállapítja, hogy az ingatlanok után járó tizenöt százalékos adót évente kell fizetni. Az 1921. április előtti időre esedékes adót, amelyet eddig nem szedtek be, évi részletekben kell törleszteni.

Vaiószinü időjósítás. Egy híres francia időjós, Gabriel abbé úgy nyilatkozott, hogy az 1922. év nagyon esős lesz. Szerinte minden száraz évre esős év szokott következni. Az bizonyos, hogy az idei tavasz elég esősnek mutatkozik. A sok esőnek káros következményei is jelenkeznek. Moldvában és Bessarábiában a tavaszi vetések a nagy esőzések következtében teljesen tönkrementek, úgy, hogy a lakosságot éhínség fenyegeti, ha csak a tönkrement területeket újból be nem vetik.

Emberhalál történt szénalopás miatt f. hó 12-én Vargyas községben. E nap éjjelén 3—4 óra között id. és ifj. Farkas Sándor, apa és fia, szénalopási szándékkal, z-ákkal, villával és kötéllel felszerelve a br. Daniel Lajos kertjébe hatoltak. Katona Lajos a Daniel pásztorra azonban észrevette a szénával foglalatzkodókat, hozzájuk ment s tőlük zálogot akart venni. Ezek ellenszegültek s a villát a pásztor kezéből kicsavarták, s mind a ketten neki mennek Katonának, akinek más fegyvere nem volt. A lelkiismeretes pásztor a szenvedett verés miatt súlyos koponyarepedés következtében pár nap múlva meghalt. Kötelességtudásának lett áldozata, két kis gyermekét árván, 19 éves feleségét özvegyen hagyta. A két Farkas Sándort a csendőrség csakhamar elfogta, tetteiket beismerték. Az áldozat boncolását a Voszka dr. ügyész és Szabó dr. bíró vezetése alatt bírált bizottság f. hó 19-én végezte. A bűnösök ellen az ügyészség szándékos emberölésért emelt vádat. A szomorú eset még egy tanulságot kínál. A hatóságok a fegyvertartási engedélyek kiadásával ne fukarkodjanak túlságosan. Hasonló esetek aligha fordulnának elő, ha a megbízható örök, pásztorok fegyverrel volna ellátva.

Növekszik a kiviteli forgalom. Románia és Magyarország gazdasági kapcsolata egyre sűrűbb lesz. A biharkeresztesi állomás már nem képes lebonyolítani a forgalmat és a könnyítés céljából a kötegyáni és nagyszalontai állomások kibővítését tervezik. Ez a két állomás kellő berendezés után 2000 vaggon havi forgalom lebonyolítását fogja lehetővé tenni.

Vallásos gazdaest Makfalván. A marostordai megyei földművelés szövetség gazdasági tevékenységét már nem egy ízben volt alkalmunk az őszirózsás hangján méltatni. A múlt nyáron rendezett gazdanapjai a folyó év telén rendezett vallásos gazdaest

estői és ifjusági színelőadásai, ifjusági dalkörök új éleire hozása és azok egy-egy estét betöltő hangversenyei mindannyi tanujelei annak, hogy a székely földmives társadalom gazdasági és kulturmunkássági gyönyörűen halad, fejlődik. Hatalmas támogatója akadt a földmives szövetségnek ebben a kulturmunkájában egy lelkes csapatban, a küküllőmenti tanítók és papok által alakított dalkörben, mely ezt a gazdátársadalmi mozgalmat a vallásos irány felé terelte. És igen helyesen. A székely nép nagy lelkesedéssel vett részt és működött a Küküllő mentén egyes községekben felváltva tartott vallásos gazdaestéken, melyek közül hatalmasan kiemelkedett a *Makfalván* virágvasárnapján tartott *gazdaestély*. Emelte a jelentőségét ennek az, hogy harangszenteléssel volt egybekötve. Az ünnepségen megjelentek a vidék papjai, tanítói, társadalmi vezetői, ezeken kívül Kovács László református esperes, dr. Harmath István Hangya központi igazgató, Orbán Balázs Földmives Szövetségi igazgató, dr. Reicharsperg Lajos körorvos stb. Az istenliszélet után a művészi estély szépi programjában gyönyörködött a közönség, amelynek szereplői mindnyájan pompásan megállították a helyüket.

A gyergyói gazdanapot elhalasztották. Gyergyóban nagy havazás volt és folyton esik a hóval vegyes eső. A kedvezőtlen időjárásra való tekintettel a vasárnapra, április hó 23-ára tervezett gazdanap rendezése ma délelőtti megtartott értekezletén úgy határozott, hogy a gazdanapot április hó 30-ára, vasárnapra egy hétre halasztják el és az eredeti programmal akkor fogják megtartani.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETE

A darazsak irtása.

Gyümölcserés idején az érett szőlőt, körtét, valamint más egyéb érett, édes gyümölcsöt is igen nagy mértékben szoktak a különféle darazsak és méhek bántani. A gyümölcsöt a darazsak, a madarak kezdik meg, a méhek csak az általuk megtámadt, megkezdett gyümölcsöt fogyasztják. Mivel a megkezdett gyümölcs amúgy is értéktelenné válik s a méhek abból mézet gyűjtenek, így lehetőleg csak darazsakat pusztítsunk.

A darazsak elleni védekezés a legnehézebb abban az időszakban, amikor tulajdonképpen kárt okoznak, így az ellenük való védekezésünk leghelyesebb akkor, ha az az év minden szakában történik. Az irtást már télen, vagy kora tavasszal megkezdjük azáltal, hogy fölkeressük a múlt évi fészkeiket, melyek leginkább pincegátorokban, padlásokon, méhesekben, odvas fákban stb. szoktak lenni. A fészkeket mind leszedjük és elégejük. Később, midőn a meleg napok hatására az első darazsak megjelennek, gyümölcsöseinkben elhelyezzük a *darazsfogókat*. Erre a célra igen jó

üres befőttes üvegeket igénybe venni, amelyeket $\frac{3}{4}$ részig valami illatos, édes csalogató folyadékkal (cukros, mézes víz) töltünk meg. Még helyesebb, ha a folyadék felszínére egy kis deszka darabocskát helyezünk, amelyre gyümölcszet vagy mézet teszünk. Ezután az üveg száját hólyagpapírral (lantorna) bekötjük s éles késsel a papíron nyílást vágunk olyanformán, hogy a felvágott papírnyelv befelé hajoljon. A papírnyelv meggátolja az üvegbe jutott darázs kiszabadulását. Az üvegbe szorult darázs szabadulni igyekeztén ide-oda röpököd, míg végre a vízbe hullva elpusztul. Ilyen fogókat tanácsos a gyümölcsösökben minél nagyobb számban elhelyezni és a gyümölcsfák ágaira úgy felkötni, hogy a szél azokat ne üthesse vastagabb ágakhoz. Időnként a fogókat — ha sok darázs, rovar van benne — kiürítjük és friss csalátekkel látjuk el. Ha azi látnók, hogy a fogókban a darazsak mellett igen sok méh is van és mi magunknak is van méhtenyésztésünk, az ilyen darázsirtási rendszerrel hagyjunk fel. Tavasszal — midőn még igen kevés táplálék kínálkozik a darazsaknak — az ilyen pusztítás igen eredményes lehet. Ellenben mikor már a gyümölcsösben sok táplálékhoz jutnak, a csaláteket nem keresik föl, így a rejtékhelyeiket, fészkeiket mi magunknak kell felkeresnünk, hogy ott őket elpusztíthassuk.

A fészkek legkönnyebben fellelálhatók, ha a darazsak röplési irányát követjük. Igen gyakran földbe elhelyezett fészkekre akadunk s itt pusztíthatjuk el őket a legkönnyebben. A földből kivezető nyílásokat jegyezzük meg kis fácskával s figyeljük meg, hogy nincs-e még több kijárat is. Mikor már lealkonyodott s a darazsak mind otthon vannak, a kijáratokat egy kivételével földdel dugdossuk be. Az egy nyitva hagyott üregbe pedig 1—2 deciliter szénkéneget, benzint, vagy nagyobb mennyiségben petroléumot öntünk és azt a nyílást is bedugjuk. Reggelre a bentlévő darazsak a fejlődő gáztól mind elpusztulnak. Ha egy ilyen elpusztított fészket kiásunk, ott tömegtelen nem ritkán 30—40 ezer elpusztult darazsat és fiasítást is találhatunk. A lépeket is semmisítsük meg, nehogy új család oda költözhessen, avagy a lépeket új építkezésekre felhasználhassák.

R. Nagy Sándor.

Lépek megvédése a viaszmoj ellen. Az idő felmelegedésével állandóan legyen gondunk a lépszekrényre és amikor a méhekkal dolgozunk, pusztítsuk a kaptárban szaladgáló molypilléket és álcákat.

Havi teendő a méhesben. Májusban készítsük elő a mülépeket a kiépítésre. Figyeljük a családokat, hogy kedvezőtlen időjárás esetén nem szorulnak-e etetésre. A rajzás előjeleit e hónapban már láthatjuk. Ezek a következők: heresejt-építés, anyabölcső-huzás. A rajzásnál figyeljük az anyára, hogy nincsen-e előregedve?

A rajzáshoz szükséges eszközöket: permetező, füstölő, kas, kondó, garatseprő, lépek stb. szedjük rendbe. Megkülömböztetünk 1 elő, — 2 utó, — 3 sipoló, 4 szűz és 5 éhezőrajt. Az előrajjal az öreg anya száll ki. Az utóraj fiatal anyával magasba száll. Olykor több anya jön ki az utórajjal. Vigyázzunk, nehogy az otthon maradt nép anya nélkül maradjon. A sipoló rajnál az öreg anya elpusztul a rajzás előtt. Ilyenkor a fiatal természetellen anyá tüdő, a sejtékben levők kvakvakoznak. Az ilyen család rajzását pár napon belül remélhetjük szép idő esetén. Szűz rajnak nevezzük az első vagy utóraj által bocsájtott rajt. Az éhező raj az éhség, vagy rossz levegő, viaszmosly stb. miatt hagyja ott a kaptárt, új menedéket keresve magának. Az előraj utórajjal nem egyesíthető. Egynemű rajok egyesíthetők. Májusban az anya naponta 1300—1800 petét rak, havi átlagban 40—90.000 petét. Mézfogyasztás 2—2.5 kg. Gyűjtés 5—6 kg. Legelő a legváltozatosabb. A rajokkal építessünk. Egy családtól több rajt ne fogadjunk el. Neveljünk jó anyákat. A lépeket kénezzük.

Mikor permetezzünk? A peronospora elleni védekezést amint a szőlő levelei kihajtanak, mindjárt meg kell kezdenünk. Az első permetezéshez csak fél százalékos oldatot használunk. A keverésre vigyázzunk, nehogy leperzselje az erős oldat a zrenge hajtásokat. A rézgálicot rendeljük meg Hann és Trs. cégnél az Erdélyi Gazdasági Egylet géposztályánál Kolozsvárt, Deák Ferenc u. 11. A megrendelt mennyiséget a cég vasúton elszállíttatja. Idájében gondoskodjunk gálic szükségletünk fedezéséről, ugyanott I. o. magunga rafia is kapható.

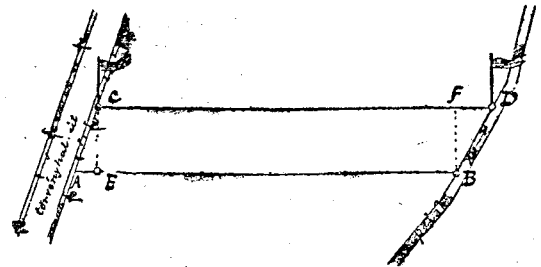
Állatárak az aradi vásáron. A múlt héten a lezajlott állatvásáron jóval nagyobb volt a kínálat, mint a kereslet. Az árak így alakultak: Vágó marha kg.-ja élősúlyban: 9—11 leu, borjú: 12 leu, sertés: 13—18 leu. Járműs ökör párja 10—18 ezer leu, két el, jól fejlett lovak párja: 24 ezer leu, juvak párja: 500—700 leu. Fejős tehén darabja 3—6 ezer leu között.

Az olaszországi élővirág importot feleslegessé tehetné Románia, ha természeti kincseit kihasználná. Az évek hosszú sora óta kihasználatlanul heverő fölgázát Balogh Sándor tordai műkertész bevezette kertészeti telepére és ma földművelési üvegházáiban ezer meg ezer fő nyílik. A rózsákat a kolozsvári piacon értékesíti. Mint a mezőgazdaság, úgy a kertészet is jobban jövedelmez a kereskedők részére, akik a munka közelebbik felét végzik Balogh Sándor munkája mindezek dacára például szotgálhat a gazdák részére.

A földmérés eszközei.

Szögtűzés.

Nálunk, Erdélyben még a tagosított, szabályos alakú földrészetek mérőlemezének is csak csekély százaléka ütközik merőlegesen az utakra. Ha egy ilyen részletnek a területét ki akarjuk számítani, feltétlenül ismerünk kell e részlet *merőleges* szélességét, mert ha az utmenti szélességét mérjük, a legtöbb esetben hosszabb lesz, mint a merőleges, vagyis a számított terület hibás lesz, mert sokkal nagyobb a tényleges területnél. Pl.



Tegyük fel, hogy azon földrészet mérőlemezének területét ki akarjuk számítani, ferde szögben ütközik az utra, úgy amint a rajz mutatja. Ilyen esetben ki kell a merőleges irányt tűzni. Erre való a szögtűző léckereszt. A felrajzolt részlet nyugati végének a merőleges szélességét az E—C vonal mutatja. Jelen esetben A—B lesz a föld hosszanti mérőlemez, a mérés szempontjából egy adott vonal, a C pont pedig egy rajta kívül fekvő *adott* pont, amely egy ruddal van megjelölve. Az E pontot csak többszöri próbálgatás, időoda tologatás után fogjuk megtalálni, mert az csak a merőleges vonal megtalálása folytán válik ismertté. A próbálgatás így történik: szemmérték szerint felállunk az A—B mérőlemezre a C ponttal szemben. E ponton jól leszűrjük a léckeresztet, de mindig *feltétlenül* egyenesen. A B) pontra zászlót tűzünk. A kereszt egyik (bármely) szárát szigorúan beirányítjuk a B) pontban felállított zászlórúd irányába. Most odafordulunk a léckereszt másik szárához, arccal természetesen C) felé. Ha a két szög iránya összeesik a C) pontban felállított ruddal, akkor a kitűzött derékszög megadja egyúttal a merőleges irányt. Ha az irány nem esik össze a C) ponttal, a léckeresztet ki kell húzni és az eltérés szerint el kell mozdítani.

A felrajzolt részlet keleti szélességét az F—B vonal mutatja. Kitűzése ugyanúgy történik, mint a C—E vonalé, avval a különbséggel, hogy B-ből, tehát a megadott pontból keressük az F) pontot.

Tegyük fel, hogy szabálytalan alakú részlet területét kell számítani. Ily esetben a területet rendszerint háromszögekre kell bontani. A háromszög területének kiszámításához azonban ennek magassága szükséges. Mivel pedig a háromszög magassága azon merőleges

Olvassa a „Magyar Nép”-et!

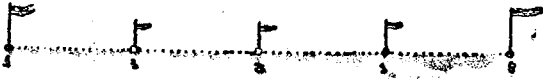
vonal, mely az alapot csúcspontjával összeköti, természetes, hogy azt megismerhessük, ki kell előbb a léckeresztel huzni. Pl.

A fölrajzolt háromszög alapja az A—B vonal és C) pont a háromszög csúcspontja. A merőleges kitűzése teljesen úgy történik, mint fent jeleztük. Az így kitűzött és megmért adatok miként leendő felhasználásáról később szólnunk.

Egyenes vonalak kitűzése.

A pontos mérésnek igen fontos kelléke a megméréndő vonal igen pontos kitűzése, vagyis hogy minden 30—40 öl távolságra előre tűzzünk ki rudakat pontosan az egyenes vonalra.

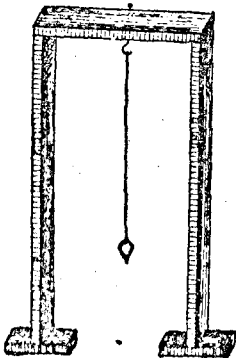
Tegyük fel, hogy az alább jelölt vonal kitűzendő.



Legyen e vonal hossza körülbelül 130 öl, A) az egyik B) a másik végpontja és A-ról látjuk a B) pontban kitűzött rudat — A) pontnál úgy foglalunk katonás állást, hogy hátgerincünk érje a rudat. Így felállva változatlan testtartással beirányítjuk az 1-el jelölt rudat B) irányában, ezután a 2-vel jelöltet az 1 irányába, továbbá a 3-mal jelöltet a 2-ös irányába. Most megfigyeljük mind a 4 rud fed-e egymást teljesen vagy sem? Ha igen, jól jártunk el, vagyis a vonalat helyesen tűztük ki, ellenkező esetben előről kell kezdeni. Hangsúlyozom, hogy a rudak feltétlenül egyenesen állítandók fel. Megjegyzem, hogy a kitűzéshez a 2 méteres rudak a legalkalmasabbak. Ezekből a rudakból 6 db.-ot a tanfolyamon szintén meg kell csinálni, mert ezek a rudak a jövőben számított mesgyék kiegyenesítésénél igen fontos szerepet fognak teljesíteni. Festésük legyen piros és fehér váltakozva.

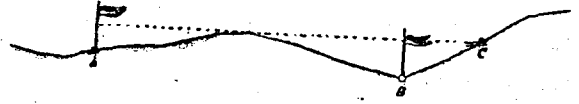
A megméréndő vonalnak közbeeső rudak felállítása után való pontos kitűzése mulhatatlanul szükséges, mert ellenkező esetben el fogunk térni az egyenesről és ivben fogunk mérni, ami okveitlenül rossz mérési eredménnyel jár.

Dombos vidéken még a kifejtelnél is nagyobb gonddal kell a vonal kitűzését végrehajtani. A legtöbb esetben e művelet szabad szemmel nem is végezhető, ehhez feltétlenül szükséges valami segédeszköz. Ajánljuk ennek fogva a legegyszerűbb és legolcsóbb segédeszközt, melyet a tanfolyamon vagy azon kívül is könnyű lesz a mellékelt rajz szerint elkészíteni.



Ez az „irány-mutató“ eszköz egyszerű léccárványt, melynek szemfájáról lecsüng egy függélyező, melynek

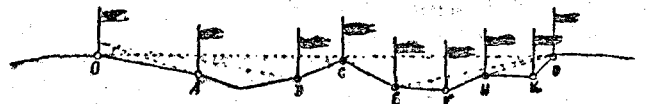
zsinórja minél vékonyabb, annál jobb; a függélyező lehet bárminő darab vas, sőt szikladarab, a fő, hogy a szálat jól kifeszítse.



Feladatunk pl. megvizsgálni, hogy az A—B végpontok között dombon-völgyön húzódó mesgye egyenes-e? mert a térkép szerint olyannak kell lennie.

Első teendők a B-pontot ruddal láthatóvá tenni; az A) ponton felállítjuk a fent leírt iránymutatót úgy, hogy annak függélyezője pontosan A) pont fölé essék. Különös gondot fordítva arra, hogy a szál teljesen szabadon csüngjön, a függélyezője pedig ne érje a földet. Utána az A—B vonalat hátrafelé meghosszabbítjuk legfőljebb 3 méterrel és ott felállítunk egy rudat. A rajzon A) pont. Most kezdődhetik a kitűzés. A) pontban elhelyezkedve, hol guggoló, hol meg egyenes állásban, közvetlenül az iránymutató szál-já mellett elnézve kitűzzük az egyenes vonalat. A rajz szerinti esetben a C) pontot guggoló állásból míg a D) és E) pontokat egyenes esetleg kissé hajlott állásból. Ezután felállítjuk az iránymutatót a C) ponton és a leírt módon kitűzzük az F) és G) pontokat. Ha a kitűzött pontok rajta állanak a létező mesgyén, akkor az egyenes, ellenkező esetben azonban görbe.

Dombos vidéken igen gyakori azon eset, midőn a megméréndő vonal egyik végpontjáról nem látjuk a másik végpontjában felállított rudat. Ha a terepalkulat az alább jelölt, akkor a kitűzés következőleg történik:



A B) ponton túl addig haladunk, míg az A) pontot is meglátjuk. Tegyük fel, hogy C) pontig haladtunk és innen már jól látjuk A) pontot is. Első teendők itt az iránymutatóval az A—B irányt hátrafelé teljes pontossággal megállapítani. Az egyenes vonal kitűzése most már az ismert módon hajtható végre.

Kolozsvári Takarékpénztár s Hitelbank Rt.

Kolozsvárt, Pláza Unirii (v. Mátyás király-tér) 7. szám.

Alaptőkéje: 16,000,000 Lei.

Tartalékok circa; 15,000,000 Lei.

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban és Gyulafehérváron. — Affiliált intézetei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely és Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt.

Áruraktárai a vasut állomás mellett.



Országos ipartestületi kongresszus Kolozsváron

Erdély fővárosa megint történelmi eseményeknek volt ezintere. Történelmi eseménynek mondjuk a csatolt részek iparosságának megmozdulását, mert a szervezet, amit az Ipartestületi Szövetség megalkotásában létrehozta, fordulópontot jelent az ország iparának helyzetében. Az esemény nagy jelentőségét akarjuk elismerni és kidomborítani, mikor iparos olvasóinkat a kongresszus lefolyásáról tüzetesen értesítjük.

Előzmények. Nemrégiben az aradi ipartestület az ipartörvény avultságán és tökéletlenségén sok javítani valót látván, idevágó kidolgozott javaslatlalt köriratban fordult a csatolt részek összes Ipartestületeihez és mindennápen hozzászólást kért. Ez a körirat pattantotta ki az eszmét a kolozsvári Ipartestület vezetőségéből arra nézve, hogy ennek és még sok más, az iparosság létét súlyosan érintő eszmének a megbeszélésére egy országos ipartestületi kongresszust hívjon össze. A kolozsváriaknak, mint házi gazdáknak, hívó szavára csatlakozását jelentette be 22 ipartestület, ebből kiküldöttek útján képviseltette magát a Kolozsvárin kívül: *Arad:* Sófalvi György, Wallinger István, Kártyás Lajos, Gallik Arthur. *Barót:* Valovits István. *Brassó:* Szabó Béni, Both József, Nagy József. *Csikszereda:* Biró József, Szabó Lajos, Vécsei Gábor, Ligeti Samu. *Déva:* Nádasdi Árpád, Kolozsvári Árpád, Ancsa Sándor. *Érmihályfalva:* Kovács Imre, Spets Sándor. *Gyergyószentmiklós:* Gáspár Máté. *Kisjenő:* Acsai István, *Máramarossziget:* Zboján Ferenc, Csiszár József. *Nagybánya:* Szentiványi Gábor. *Nagyenyed:* Henczely József. *Nagy szalonta:* Kósa Lajos, Jánosi János, Fazakas József. *Nagyvárad:* Dévald László, Szabó Károly, Lebovits Rudolf. *Nyárádszereda:* Mészáros Dénes. *Petrozsény:* Gross Jakab. *Szaimár:* Szücs Kálmán, dr. Glatz József, Tatorján István, Kondor Gedeon, Gyüre Lajos. *Tenke:* Kovács Ödön, Boros Ferenc. *Zilah:* Kenecsei Gyula és Lugosy Lászlóval. S csak sajnálatunkat fejezzük ki afölött, hogy a kormány nem képviseltette magát a kongresszuson, mert az izzó hangulatu és sok elkeseredéstől fűtött hozzászólásokból a két kongresszusi napon több üdvös tanúságot vonható volna le, mint az elejébe kerülő száraz akták akárhány hetes tanulmányozásából.

A kongresszus megalakul. Miután 22-én szombaton es'e előértekezleten megállapították a nagygyűlés munkarendjét, 23-án d. e. 10 órakor Andrásovsky Danó kolozsvári ipartestületi elnök, mint házi gazda, üdvözölte

meleg szavakkal az egybegyűlteket. A kongresszus korelnökké egyhangulag Andrásovskyt választotta meg. Andrásovsky a kongresszust megalakultnak nyilvánítja és főlkéi a megjelent kiküldötteket az elnökség megválasztására. Majd elnöknek egyhangu felkiáltással választották Hevesi József iparosegyleti elnököt (Kolozsvár), társelnökké pedig Andrásovsky Danót. Alelnökök lettek dr. Glatz József és Lebovits Rudolf, jegyzők Jakab Lajos ipartestületi titkár (Kolozsvár), dr. Nagy János a munkaadók szövetségének elnöke (Kolozsvár) és Wallinger István lapkiadó (Arad).

Hevesi elnök történelmi utalásokkal hívja föl a nagygyűlés figyelmét az egyesülésben rejlő erőre és a komoly, odaadó együttműködésre.

A király üdvözlése. Napirend előtt indítványt nyújtanak be, hogy a kongresszus üdvözölő táviratot küldjön a királynak, az iparügyi és a kisebbségi miniszternek. Elnök helyteleníti a kisebbségi miniszternek üdvözlését, nehogy abból kifolyólag nemzetiségi jellegűnek minősítse valaki az ipartestületi szövetséget. *Mészáros nyárádszeredai kiküldöttel együtt nyomatékkal hangsúlyozza, hogy az iparosság nem nemzetiség, az képviseli a romániai összes nemzetiségeket s viszont az Iparos Szövetség pedig a politikától minden árnyalatában távol akar maradni. A királyt és az iparügyi minisztert üdvözlik.*

A nagygyűlés napirendje. A tárgyalandó kérdések között első helyen állott. *A Hazai Ipartestületek Országos Szövetségének megalakítása.* A második tárgy volt a Tranku Jassi-féle szakszervezeti törvény rendelkezéseinek állítólagos vonatkozásai az ipartörvény (1884. XVII. t.-c.) alapján létező és ezután alakítandó ipartestületekre.

Erre következett az aradi ipartestületnek javaslata az ipartestületek ujjaszervezésének kérdésében és az ipartörvény revíziója.

Munkásbiztosítás és a betegsegélyző pénztárak kérdései a változott viszonyokban és végül a hasznosnál hasznosabb indítványok özöne.

Az Ipartestületek Szövetsége megalakul. A kiküldöttek lelkei ünnepeles érzés ragadta meg, mikor az összegyűlekezés főcéljának, a csatolt részekről való iparosság egyesülésének méltatására Jakab Lajos kolozsvári ipartestületi titkár szólásra emelkedett. Röviden, nyomós okokkal mutatott rá a tízenkettedik óra vészes állapotaira és azzal szemben egy erőteljes szövetségből származó mindama mérheteilen előnyre, mely az iparosságot úgy betelé, mint kifelé erőssé teszi. Megokoló szavai után a nagygyűléstől egyhangu lelkesedéssel elfogadott határozati javaslatát a következőkben terjeszti elő.

A kolozsváron 1922. év április 23-án tartott Ipartestületek Országos Kongresszusa határozatilag kimondja

hogy az Ipartestületek Szövetségét, más meghatározással az *Eraélyi, Bánsági, Körösmenti, Máramarosi és Szatmárvideki Ipartestületek Szövetségét* megalakítja.

Ehhez képest elhatározza, hogy

1. A vonatkozó alapszabályokat még ezen kongresszus rendjén megállapítja és az alapszabályoknak megállapításánál a magyar Ipartestületek Országos Szövetségének alapszabályait tárgyalás alapjául elfogadja.

2. A költségvetés megállapítására egy három tagból álló bizottságot küld ki, azzal, hogy ezen bizottság az adott adatok alapján még ezen kongresszus ideje alatt a költségvetési javaslatot megállapítván, a további tárgyalásra a kongresszus elé terjeszti.

3. A kongresszus kimondja, hogy ezen megalkult szövetségnek az alapszabályaiban meghatározandó és illetőleg meghatározott vezetőségét már e kongresszus rendjén megválasztja és a kongresszus minden határozatainak végrehajtásával ezen szervezetet bizza meg, miindaddig, amíg az alapszabályok jóváhagyást nyernek.

4. A szövetség központi irodáját Kolozsváron állítja föl, azzal a meghatározással azonban, hogy a szövetség évi közgyűléseit, kerületi vándorgyűléseit időről-időre más és más városokban fogja megtartani.

5. A szövetség működését azonnal megkezdi, mi helyt az alapszabályok jóváhagyást nyernek és ha legalább 15 ipartestületet csatlakozását az alapszabályokban meghatározott módon bejelenti.

* * *

A kongresszus mindjárt ki is küldötte a költségvetés megállapítására a bizottságot.

A bizottság délutánra már el is készült a költségvetéssel, melyet évi 160,000 leuban állapított meg és a fizetési tisztikart egy igazgató, titkár, pénztáros és gépirónő személyében állapította meg és azonkívül egy szolgái állást ajánlott.

A fejenként való hozzájárulást egyelőre átlagosan 6 leuban állapítja meg a költségvetés. A javaslatához hozzászólók tulnyomó része a fokozatos fejadó mellett foglalt állást és így annak megállapítását, hogy mely ipartestület mekkora összeggel járuljon a szövetség költségvetéséhez, az egyes testületekre bízta azzal, hogy haza menvén, mindenik testület sürgősen rendkívüli közgyűlést hívjon össze ebben a kérdésben.

Az alapszabály tervezetéből azt a fontos pontot közöljük, hogy a szövetség rendes tagja nemcsak bármely ipartestület lehet, hanem iparkamarák, munkaadó szövetségek, ipartársulatok illetőleg bármely alapszabályszerűen működő ipari alakulat.

A kongresszus második s egyben legkiemelkedőbb pontja volt a szakszervezeti törvénynek az ipartestületek szempontjából való megvilágítása, amelyet dr. Dévald László nagyváradai ipartestületi titkár adott elő. Ezt az alapos és nagyhatású munkát a kongressz-

szus nagy elismeréssel fogadta és elhatározta, hogy szószerint jegyzőkönyvbe véteti. A megérdemelt elkövetést kívánjuk szolgálói, mikor az előterjesztést az alábbiakban szószerint közöljük:

Szakszervezeti ipartörvény ismertetése.

Előterjesztő: Dévald László.

A közelmúltban egy (párhuzamban a fennálló Dekret ipartörvénnyel) „törvény” jelent meg a szakszervezetekről, mely alkalmat adott többeknek arra, hogy abból arrakövetkeztesse, hogy ezzel az Erdélyben ma is fennálló ipartörvény és ezzel kapcsolatban az ipartestület érvényessége is megszűnik. Nekem itt most az a feladatomban volna, hogy mutassam ki és igazoljam ezen fenti hiedelemnek tarthatatlanságát, ami nem könnyű dolog (akkor és olyanoknál, kik nem tudnak teljesen és regáltbéli módon románul). Mert sajnos én még a mi Erdély-részi román beszédünket nem bírom és nem ismerem, azért tehát az ezen törvényre vonatkozó azon eddig egyetlen fordításból veszem a szöveget, melyet a nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara titkára dr. Papp János ur eszközölt. Tehát, mint fentebb modottam, sokan az új szakszervezeti törvényt úgy magyarázzák, hogy azzal az 1884. évi XVII. törvénycikk hatálya is fel van függesztve és hogy ezáltal az átmeneti időnek megjelölt két évben az Ipartestületek is megszűnnek. Merítik többen ezen hiedelmet abból, hogy a fordítás szövegében többször előfordul „Testület” szó és mert kétségtelen, hogy munkások és munkaadók szervezeteiről többször szó van benne. A törvény ilyen magyarázóiban azonban figyelmen kívül hagyják, hogy ugyancsak előfordul ezen törvényben szó a munkásbiztosításról és a munkásbiztosítási törvény szakaszainak hatályon kívül helyezéséről (L. 65. §. b) pontját). Ahoz azonban kétség nem fér, hogy a betegsegélyző törvényt az említett új törvény nem érintette, legalább is nem érinti azt a jelen formájában.

Az 1884. évi XVII. t. c. ipartörvényénél azt látjuk, hogy az nem az iparosság társadalmi beosztását, elhelyezkedését és érvényesülését védi, hanem, hogy magát az ipart és annak közigazgatási vitelét szolgálja. Az 1884. évi XVII. u. n. ipartörvényben nem az a fontos, hogy az iparosok a munkáltatókkal, vagy munkásaikkal szemben közös állásfoglalással védelmet nyerhessenek, hanem ezen törvényben a főirány az ipar gyakorlatának, vagyis gyakorolhatásának a módja az ország, az állam fejlesztése és előrevitele szempontjából. Épen ezért azt látjuk, hogy ezen törvényben kötelező formához van kötve az iparos pályára való lépés, a gyakorlat megszerzése, majd az önállósítás, végül az önálló iparosok tevékenysége, a kötelező és kényszer társulás az Ipartestület kebelében. Az Ipartestület felállításával az eddigi törvényünk hatósági és autonóm jogkörű biztosított az

iparosságnak, melynek gyakorlati hasznát már fejlett és kulturált államokban látjuk. Hiszen az 1884. évi XVII. törvénycikk nélkül, az ebben biztosított ipartestületi intézmény nélkül iparfejlődésről, ipari érettségéről a magyar ipar és így Erdély ipara nem tudna számot adni, eredményt felmutatni. Jóllehet elismerem, hogy a magyar iparnál sokkal fejlettebb iparral bíró országokban ma már nincs meg a kötelező képesítés, de ha a fejlődés fokozatait nézzük, azt látjuk, hogy ezek is csak a céh, a társulati és testületi rendszer alatt és által fejlődtek oda, ahol most vannak, hogy a kötelező képesítés az egyes korszakokat oly tökéletesedésre emelte, hogy most már az ipari kultúrát, a megértő szolidaritást és fejlett képességeiket korlátozás és kényszer nélkül is érvényesíteni tudják.

Az erdélyi és főképen a regátbeli ipar sajnos azonban még nem érett meg erre, itt az ipar előbbrevitelét a jelenlegi 1884. évi XVII. t. c. továbbfejlesztésével a képesítés szigorításával az ipari igazgatás törvényében való gyámolításával érhetjük csak el. Esztelenység tehát a ma még törvények támogatására szoruló kézművesipar hóna alul a támogató törvényeket kivenni, mert ezzel a fejlődés útjára lépő ipart idegen államok előnyére teszik tönkre s ezzel — ha ezt tennék — a visszalejlődést szolgálnák. De az ipartörvény felfüggesztésével az állam óriási anyagi előnyöktől is megfosztaná magát. Hiszen az esetben a jelenlegi közigazgatás hatóságait az eddigi iparhatóságokat kellene tetemes áldozatok árán bővíteni és új hivatalokat létesíteni. Városunkban, Nagyváradon szembevetendő különösen, hogy míg a kereskedelem és gyár ipartügyeinek szolgálatára 6—8—12 személyes hivatalokat, ipartügyosztályokat kell nagy áldozatok árán fenntartani, az állam hozzájárulásával a városnak, addig a kis- és kézműiparosok képesítéséhez kötött csoportja az állam és város legkisebb megtehetőetése nélkül képes saját maga hivatalát, az ipartestületeket fenntartani. Hogy az ipartestület mit jelent az iparosokra, azt élénken igazolja az, hogy az ipartestületi ügyvitel mellett ekerülhetők a sok és körülményes, hosszas és úgy a munkás, mint a munkaadó drága idejét elrabló eljárások, ami miatt, hiszem, hogy más városokban is, de legalább nálunk Nagyváradon a legtekintélyesebb gyárak és vállalatok — magukat ma is ipartestületi tagoknak tartván — rendszeresen az ipartestületet veszik igénybe. Ez indítja ugyancsak ez időszerint még képesítéshez nem kötött iparosokat is (mint a masamódok, üvegezők, fényképszeket stb.) arra, hogy minden áron a testületbe felvétessék magukat és ezáltal egyszerűbb, nem bürokratikus eljárással, ügyeik könnyen elintézhetőek legyenek.

Mindezek igazolják az ipartörvény — ha nem is tökéletesített, de legalább is a jelenlegi formában való — fenntartásának szükségét, melytől az állam sem tekinthet

el. De az iparosságnak ennek fenntartása, illetve a jelenlegi hatáskör bővítésének biztosítása érdekében szükség is és kötelessége is, hogy az illetékes kormányhatóságok figyelmét felhívja és az iparfejlesztés és ipari közigazgatás egységes érvényesítése céljából sikra szálljon.

Az eddig elmondottakkal párhuzamba állítom, most az új szakszervezeti törvényt. Ezen törvény elég rövid, mindössze 69 szakaszból áll. Célja tisztán az egyes szakmákkal foglalkozó iparosok, munkások, vagy tisztviselők tömörítése tisztán a szakma érdekében. Tehát a szakmai érdekek tanulmányozása, védelme, fejlesztése. Itt van azonban az ellentét, az ipartörvény és a szakszervezeti ipartörvény között, hogy míg az ipartörvény az ipari közigazgatással jön segítségére az össziparosságnak, addig a szakszervezeti törvény alapján csak iparosok egyes csoportja által jönnek vélt irányzatok szolgálatára annak ügyét. A szakszervezeti törvény nem kényszertársulat, itt a belépés nem kötelező, sőt a ma belépett egyén holnap tagsági mivoltát megtagadhatja és joga lehet arra, hogy ő ugyancsak egy másik szakszervezetet létesítsen. A szakszervezeti törvény módot ad tehát ahhoz is, hogy egy és ugyanazon szakmában több, egymás érdekei ellen szövetkező szakszervezet is működhesse. Ennek káros hatását nem szükséges ecselelni, látjuk ezt egyes helyeken, hogy a felforgatóbb, soha még magával se megbékülő egyének a képesítéshez kötött iparágakat űző kézműves iparosok közé bódították a jelszót, hogy van kisiparos és nagyiparos. A törvény mindössze kétféle szakszervezetet ismer és pedig „Jogilag — járásbiróságáltal — elismert” szakszervezetet és a jogilag el nem ismert szakszervezetet. Ezen utóbbi az, amelyet a járásbiróság valamely alaki hiba miatt el nem ismert, vagy az, amelybe a tömörült iparosok, vagy tagok nem is kérték elismertetésüket. A jogi személyiség elnyerésének körülményei nagyjában a mai részvénytársaságok alakuló formáihoz hasonlóak.

Az egész előnye a jogilag elismert szakszervezetnek, hogy belépési és tagdíjat szedhet, az ezeket díjakat nem fizető tagokat kizárhatja és hogy tagjai érdekében előterjesztéssel, vagy kifogásokkal élhet, hogy beszerző, értékesítő és más haszonhajtó szövetkezeteket létesíthet tagjai számára. Végül előnye a szakszervezeteknek az az ígéret, hogy az ipar és munkaügyekre vonatkozó törvényalkotásoknál meg fogják őket hallgatni, esetleg mint tanácsadókat figyelembe fogják venni. Kérdem azonban, hogy lesz-e tekintélye egy szakszervezetnek, ha tudva van, hogy ugyanazon szakmában van egy másik is — pláne jogilag elismerve — és ha ezek tagjai érdekekben külön-külön álláspontot fognak védeni. Láthattunk ilyen visszafasztító jelenségeket a sárga és vörös szakszervezetek életében és látjuk, hogy ezeket eddig az említett új „Szakszervezeti törvény”

nélkül is meg lehetett csinálni. Sőt az ipartestületek kebelében alkotott szakosztályokkal sokkal jobban és tökéletesebben meg lehetett oldani.

A szakszervezeti törvény, amint azt a VI. fejezet 31—34. szakaszában látjuk nem is a munkaadók érdekében hozott. Az eddigi gyakorlat igazolta, hogy a munkaadók a maguk szakosztályuk keretén belül megtalálták a maguk ügyének elintézési módját. Ámde az új törvény szerint a munkásoknak jog adatik, hogy „akár a munkaadókkal, akár ezektől függetlenül kollektív munkaszerződést köthetnek.” (L: 32. szakasz.) Továbbá „jogosított lesz a jogilag elismert munkásszakszervezet a tagok által kiküldötték útján együtt az érdekelt munkaadóval, vagy annak képviselőjével és a munkügyi minisztérium szerveivel ellenőrizni a munkát, továbbá a kollektív szerződéseket vagy műhelyszabályzatokat” (33. szakasz a) pontja, ugyancsak ezen szakasz d) pontjában jog adatik a munkás szakszervezetének „ellenőrizni a szociális biztosítás alkalmazását”. A szakszervezeti törvény mind gyakrabbi tanulmányozása és a fenti kitételek tehát mind jobban megerősítettek engemet abban a tudatban, hogy az egész törvény nem az ipar, nem is az iparosság érdekében hozott, hanem tisztán és kizárólag a munkásérdeknek istápolása és a munkástömegek kegyhalászása érdekében. Hiszen míg az ipartestületi szakosztályok egységes, nyugodt és csak egy irányba mozgó szakosztályaiba ezen szakszervezeti törvény a külön-külön való szervezhetőséggel a bomlasztó és robbantó bombát bedobta és működését felborította, addig ezen törvény jogot, erőt és hatalmat ad a munkásszervezeteknek a munkaadók ügyeit ellenőrizni és a szociális pénztár ügyeibe beleszólni. A munkások elfogultságát pedig ismerjük a betegsegélyző pénztári intézményekből, hol pedig a *paritás alapján* munkaadók is voltak.

De, hogy nemcsak az én egyéni hitem az, hogy a szakszervezeti törvény az 1884. évi XVII. t.-c.-re nem vonatkozik, az határozott formában kitűnik abból, hogy a 67. szakasz a következőket mondja: „A kisipar terén a hitel és munkásbiztosításról szóló 1912-i törvényben megjelölt — *tehát csak ezen 1912. törvényben megjelölt* — céhek és testületek hatásköre megy át a munkügyi és népjóléti minisztérium hatáskörébe.

Az ezen törvény alapján eddig működő céhek és testületektől van tehát bevonva egy olyan működési hatáskör, melyeket eddig mi erdélyi ipartestületek is folytattunk, de el van vonva olyan is, amelyet mi sohasem gyakoroltunk, mint a mesteri munkakönyv kiállítása. A szakszervezeti törvény 65. szakaszának felosztató hatása tehát mireánk, erdélyi ipartestületekre nem vonatkozhatik. De végül legvilágosabban szól és eddigi fejtegetéseim igazát igazolja a 66. szakasz, mely szószerint azt mondja, hogy azok a szakszervezetek,

melyek *1884. évi XVII. t.-c.-re* alapján működnek, továbbra is a reájuk vonatkozó külön *törvény* alapján fognak működni.

Mig tehát egyrészt megvilágítottam, hogy a jelenlegi 1884. évi XVII. t.-c.-re az ország ipartügyének szüksége van és hogy arra a jelen szakszervezeti törvény nem vonatkozhatik, másrészt igazoltam azt, hogy a szakszervezetről szóló új törvény tisztán a munkások érdekében és egy az ó-Romániában fennálló 1912. évi törvény megszüntetése érdekében hozott el kell fogadnunk azt az álláspontot, hogy 1884. évi XVII. t.-c., melyet a román törvényhozó testület az új területek magához való kapcsolásával átvett, fennáll ma is és ezek alapján az ipartestületek a régi törvényes formákban tovább is működhetnek.

Más kérdés azonban az, hogy az erdélyi ipartestületek eddig ért sérelmek megszűnnek-e és hogy az erőszakos egységesítés, mely mint a gyakorlatból látjuk a csatolt területeket, de főképpen Erdélyt az előhaladás és fejlődés útján feltartja és visszafeljeszteni akarja, nem-e fog felettünk is hamarosan lecsapni. Sajnos, azt látjuk, hogy előbb-utóbb elkövetkezik ránk is ez az idő, azért tehát az a nézetem, hogy az eddigi ipartörvényünk hatáskörének és működési körének kibővítése iránt megindított mozgalom mellett az ipartestületi *szakosztályok működésbe hozatala érdekében ne riadjunk* vissza semmiféle fáradtságtól és áldozathozattól, mert míg egyrészt ezzel az egy-egy szakmát űző iparosok érdekeit szolgáljuk, addig másrészt előkészülünk, — ha már muszáj, — szakszervezeti életre, mely így a magunk nevelése és alkotása lévén, a testületi élet folyamán fog lenni.

Ezen utóbbi és nem remélt esetekben a „Szakszervezeti törvény” módot nyújt arra, hogy az eddigi ipartestületek név alatt működő szervezet „Munkaadók vagy Iparosok Szakszervezetének Szövetsége vagy Csoportja” név alatt működjön.

Ennek a megokolásnak a során dr. Dévald egy határozati javaslatot terjesztett be, mely számos hozzászólást váltott ki, illetőleg mások kész javaslataival módosított. Röviden a következőkben foglaljuk össze a kongresszusnak ez ügyben hozott döntését: A szakszervezeti törvény rendelkezéseit az elcsatolt területekre nézve érvényben levő 1884. évi XVII. t.-c.-cikkkel szemben a személyekre vonatkozólag homályosnak, kétértelműnek és jogfosztásra irányulónak, az ipar fejlődésére károsnak találta. Megállapítja azonban, hogy a szakszervezeti törvény a 1884. évi XVII. t. c. alapján létesült vagy ezután létesülendő kötelező hatósági ipartestületekre és az ezzel kapcsolatos más ipari alakulásokra nem vonatkozik és nem vonatkozhatik. De mivel megtörtént egy pár helyen a precedens, hogy a hivatalos

hatóságok már is vonatkoztatták, tiltakozik a kongresszus az iparügyi kormánytól minden olyan erőszakos félremagyarázás ellen, mely a csatolt területek iparos társadalmának törvény-biztosította önkormányzatának elkobzására, illetőleg az ipari kultúra lestélyesztésére vezetne. Kéri a kormányt, hogy a szakszervezeti törvénynek ilyen félremagyarázásra alkalmat szolgáltató kétértelműségét hivatalos kinyilatkoztatással szüntesse meg.

Elmondhatjuk, hogy a kongresszus első pontjának tárgyalása az egymásra talált lelkeknek örömet, a második pedig látható megnyugvást szerzett, mert egyhangu volt a vélemény a kiküldöttek között arra nézve, hogy a kongresszus a hozzászólásokkal az iparosságot kívülről fenyegető jelenségek közül a legsúlyosabb problémát tisztázta.

A tárgysorozat többi érdekesebb pontjaira alkalom adtán vissza fogunk térni.

Husipar.

Régebbi számunkban fölhívást és utasítást közöltünk a csatolt részek mészáros testületeihez, hogy a kolozsvári Bőrértékesítő Szövetkezethez miképp csatlakozzanak. Azóta eleven összeköttetés indult meg a vidék és a helybeli központ között. Értesülésünk szerint számos fiók alakult meg, illetve van megalakulóban.

A bőrkivitel tilalom érthetetlen módon még mindig tart, ezért a nyersbőr ára még mindig változatlanul 17—18 leu. A tiltó rendelkezés fentartását három szempontból tartjuk veszélyesnek. Először is a nyersbőrt kivitelben drágábban értékesíthetnék, mert németországi gyárak a kolozsvári állomáson megadnának kilójáért 32 leut. Másodszor eszik az állam a kivitel valutajavító hatásától, harmadszor nem jut a közönség olcsó húshoz, mert a bőr drágán értékesítése a husárok esését vonná maga után.

A hatóság a husárok csökkentését éppen a bőrértékesítő szövetkezet tanácsára azzal iparkodik elérni, hogy a békeidőnek megfelelő husminősítéseket megint visszaállította s így nyakra, szegyre, combra, bélszínre stb. külön árakat állapít meg.

Hanemann-rács lecsiszolt széllel újra kapható. Az összes méhészeti felszerelések. Kiváló szürke tenyész anyaméh. „Kezdődy”-féle hidegen folyó oltóviasz békeminőségben újra kapható

Ozierzon méhészeti

Nagyvárad, Teleky-utca 32.

Olvassa a „Pásztortűzet”.

MULATTATÓ

Fiamnak.

Tedd a kezembe kicsiny fehér kezéd.
Ki tudja fiam, meddig tarthatod?
Hajtsd keblemre fáradt, göndör fejed,
Hadd simogassam sötét fürtidet.

Nem kérd, nem vár az idő rohanása . . .
A röpke perceket ki állítja meg?
S a tűnő évek szilaj, gyors futása
Szívembe vág: fiam, elveszitek!

Ó, ha nem a halál választ el egymástól,
Elváltasz bizton a kegyetlen élet,
Elmész, elkiszállasz a szülei háztól
És megváltozik benned érzés, kedély, lélek.

S hiába vár majd szerető karom,
Hiába vérzik majd sebzett szívem,
A boldogság, bánat, vagy fájdalom
Amely tied! Enyém már nem leszen.

Tedd hát kezembe kicsiny fehér kezéd,
Fordítsd felém rózsás kis arcodat,
Hadd hulljon rád most az a szeretet,
Mit jövőd egykor tőlem megtagad!

Via

Az öregségről.

II.

— Eleget beszéltünk már az öregek hibáiról! Említsük meg az öregség fényoldalait is — szólt a polgármester.

— Igazad van! Az öregség tiszteletet parancsol nekünk, amelyhez még a megbecsülésnek és szeretetnek kell csatlakoznia. És itt első sorban öreg szüleink azok, kiket különös tisztelettel és szeretettel kell megajándékoznunk, hogy ama napokat, melyeket az öregség a maga betegségeivel számunkra elvi elhetlenné tette, kellemesekké, vagy legalább is elviselhetőkké tudjuk varázsolni. De a szereteten kívül még hálánkat is ki kell nyilvánítanunk, mert ezt parancsolja a vallás, az erkölcs és szívünk. Oly sokkal tartozunk öreg szüleinknek, hogy hálánk amugy is csak kis jutalma lesz annak a sok nemeslelkűségnek és fáradhatatlan önfeláldozásnak, mellyel bennünket életük folyamán önhatalmossá tettek, mellyel bennünket életük folyamán elhalmoztak. A hála csak a szeretet forrásából fakadhat és így legyünk meggyőződve, hogy ha öreg szüleinket szeretettünkről és hálánkról biztosítjuk, öreg napjainkat

derüre tudjuk változtatni s az öregség csapásait fejletni tudjuk velük.

— *Tanusítsunk gyöngédséget az öregekkel szemben,* Ezért kell az öregek panaszát türelmesen meghallgatnunk, kívánságait pedig a lehetőség szerint teljesítenünk. Szükséges, hogy lehetőleg sokat foglalkozunk az öregekkel, tárjuk föl előttük terveinket célunkat s ha megjegyzéseket tesznek, melyek esetleg a mi felfogásunkkal nem egyeznek, ne vessük ki őket! Igyekezzünk örömeinket megosztani velük és viszont tartunk távol tőlük minden olyast, ami rájuk nézve kellemetlen, vagy lelki fájdalmat okozhat!

— *Ne igyekezzünk az öregeket szokásaikban megváltoztatni!* És pedig első sorban azért, mert ez könnyen amúgy sem fog sikerülni, sőt mondhatjuk, hogy a legtöbb esetben teljes kudarcot is fogunk vallani, másodsorban pedig okosabban cselekszünk, ha meghallgatjuk tanácsait és megszívleljuk azokat. Ha mindenben nem is fogjuk követni az öregek tanácsát, mégis úgy kell tennünk, mintha azokat mind követnénk, mert a gyöngédséggel párosult figyelem örömpercet szerez az öregnek. *Hiba volna, az öregek tanácsadásait meg nem hallgatni és teljesen figyelmen kívül hagyni!*

— Igaz-e, hogy létezik öregkori szerelem is?

— Igaz! De tudni kell, hogy az öregek szerelme egészen más, mint a fiataloké. A fiatalok szerelmében ugyanis az önzés játszik nagy szerepet, míg az öregkori szerelemben nincs önzés s ha volna is, egyé olvad össze. Barátaim! Az élet sok ezer példája bizonyítja, hogy az öreg házastársak kölcsönös szeretete és megbecsülése, valamint egymáshoz való ragaszkodása messze tulszárnyalja a fiatalokét, különösen napjainkban, midőn folyton tapasztaljuk, hogy a fiatalság szerelme számos esetben a meggondolatlanság és szeleburdiság ingatóg talaján épül föl és csakhamar szét is oszlik, mint a szappanbuborék... Öreg házastársakat nem az ügyvéd, hanem a halál választ el egymástól!

— Hallottad, hogy a szomszéd vármegye főispánja, ki 65 éves, egy 26 éves leányt vett nőül?

— Igen, de azt nevetségesnek tartom! Meri minden idős férfi nevetség tárgya kell legyen, ha nem hozzá illő kora nőt vesz el feleségül, de cseppet sem az, ha az ellenkezője történik.

— Az öregek barátságát mi jellemzi? — kérde a közjegyző.

— Az érdeknélküliség. És éppen emiatt ritka az öregek barátsága. A fiatalok u. n. barátsága a legtöbb esetben nem egyéb, mint „pajtáskodás”, ezzel szemben az öreg egyének barátsága igazi barátság, mert minden érdektől mentes. Az öreg ember jól tudja, hogyha őt barátsággal megtisztelik, az teljesen érdek-

nélküli s viszont az a barátság, melyet ő nyújt, szintén nem érdekelt. Ezen érdeknélküli barátság állandó, míg a fiataloké rövid életű, változó és kevés kivétellel az érdek szálat tartják csak össze.

— Mi a magyarázata annak, hogy az öregek meglehetősebbek, mint a fiatalok? — kérde a polgármester.

— Az, hogy az öregeknek már kevesebb a vágyuk és kívánságuk, mint a sorssal folyton küzdő fiataloknak. Öregkorban már a magasabb célok elérése utáni vágy csökken, sőt gyakran ki is alszik, könnyen rábizzák azokat a fiatalokra.

— És végül, milyen az öregek felfogása a halálról!

— Röviden azt is megmondom. Vannak öregek, kik annyi sok szépet és kellemetést tudnak találni az öregségben is, hogy a halál gondolatával nem szívesen foglalkoznak; azt tudják, hogy előbb-utóbb vége életüknek, de ezt az időt mentől messzebbre szeretnék kitolni. Így pl. midőn a 87 éves Legouvet figyelmeztették előrehaladott korára, indulatosan csak annyit felelt: „Hagyjatok békét, még nem vagyok 100 éves!”... Ezzel szemben vannak öregek, kik életüket bármely pillanatban átengednék a halálnak, melynek gondolatával jó előre megbarátkoztak. A 100 éves Fontanellről van feljegyezve, hogy midőn haldoklásakor megkérdezték, hogy mit érez, csak ennyit szólott: „Semmit, csak azt, hogy nehezemre esik élni!” — A tapasztalat tanúsága szerint a legtöbb aggastyán nyugodtan hal meg.

dr. Gergely Endre.

A sógorasszony ebédje.

— Népmese. —

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer két fiutestvér. Mind a kettő megnősült. Peti, az idősebbik, gazdag leányt vett feleségül, Marci, a fiatalabbik, szegény leányt vett el.

Egy vasárnap Peti és Marci együtt voltak a templomban. Templomozás után a gazdag Peti meghívta magához Marcit ebédre. Marci örült a meghívásnak, elfogadta s azt felelte: Elmegyek hozzád bátyám, csak előbb mondjam meg a feleségemnek, hogy ne várjon haza ebédre.

Ezzel elváltak egymástól.

Peti, mikor hazaérkezett félénken előadja az asszonynak, hogy a mai jó ebédre meghívta az öccsét, Marcit is.

A menyecske erre nagyon mérges lett. Ő dirigált a házban. Peti félt tőle.

— Hogy merted meghívni azt az éhenkórász! Csak nem fogjuk mi meghizlálni őkelmét. Egyék mindenki otthon... s ha nincs mit egyék, nézze az eget! No hát ha idejön ebédre, kenyéren és szalon-

nán kívül semmit sem kap. Érted-e? A kolbászt csak azért is eldugom a kemence mögé. A töltöttkáposztát fazekastul együtt az ágy lábához... A palacsintát a láda mögé... A veres bort — így nil — az ágy fejéhez... te meg azonnal bujjál az ágy alá... és meg ne mocsanj!

Mivel Peti nagyon tartott az asszonytól, szó nélkül az ágy alá mászott.

Erre azonnal betoppan Marci.

— Adjon Isten minden jót ángyikám! — köszöntötte Marci a sógorasszonyt. — Eljöttem a meghívásra. Azt hiszem, nem leszek alkalmatlan.

— Már hogy volnál lelkem? Jószívvél látunk! — felelte hizelegve a sógorasszony. Igaz, nem készültem meleg ebédre, de egy kis szalonna és kenyér mindig akad a háznál.

— Az is jó lesz! — felelte Marci. — Akinek jó étvágya van, nem válogat az ételeiben. Nekem nem ment el az étvágyam, pedig utközben akkora kígyóval találkoztam, mint amekkorra az a füstölt kolbász ott a kemence mögött. Én sem valék rest, elővettem egy nagy patakkövet, nem volt sokkal kisebb, mint az a töltött káposztás fazék, mely oda az ágy lábához van dugva s ráejtettem a kígyó fejére. A fej egyszeribe összelapult... Olyan lapos lett, mint a láda mögé dugott palacsinta. S képzelje csak drágalátos ángyikám, a kígyó vére menten kibuggyant... Olyan piros volt a vér, mint az az üveg bor, amott az ágy lábánál. Az agyonlapított kígyó pedig úgy kimeresztette a szemét, éppen olyan ijádon nézett maga elé, mint most Peti bátyám az ágy alatt.

Erre elkacagta magát a menyecske. Peti is nevetett. Mi türés, tagadás, kibujt a házigazda az ágy alól. Most már mind a hárman kacagtak. Mit lehetek volna más egyebet? Aztán mikor jól kinövelték magukat, nemsokára neki ültek a töltött káposztás ebédnek s az utolsó befaló falásig mindent megettek. Aki nem hisz, járjon utána.

Alvincen lejegyezte: *Teleky Dezső.*

Mókás történetek

Érhető célzás.

Beke Dani valami vásárból kifolyólag nagy áldomást tart a házában. A jó emberei nagy mohósággal falják a sonkát, kolbászt, szalonnát s szürcsölik rá

Dani pincéjének a büszkeségét: a maga szürte jó-fajta Marosmentit.

Dani már kezdi megelégedni, főképpen a bora fogyasztását. Türelmellentil nézegeti mindegyre a fali órát s bosszús dunnyogások közt jö meg egy-egy újabb kancsóval a pincéből. A vendégek azonban kitűnően érzik magukat. Eszük ágában sincs a hazakészülődés. Végre Dani az asztalon kezébe hajtva fejét, elkezd keservesen sirni.

A vendégek megdöbbenve fordulnak hozzá:

— No, Dani, mi lett? Miért bógsz?

— Hát hogy na bógnék, mikor ti többet soha az én házához nem jötök?!

— No de, hogy képzelsz effélet a jó embereidről? Eljövünk bizony mi máskor is a te vendégszerető házához.

— Hát, feleli zokogva Dani, hogy tudnátok még valaha eljöni az én házához, ha soha el nem mentek?

A szilva.

Apám s a fia sétálgatnak a gyümölcsösben és a kövek között szóváltás esik közöttük:

— Édes apám, e miféle szilva?

— E, fiam, kék szilva.

— Hiszen nem kék, édes apám, mert ni, vörös.

— Azért vörös fiam, mert még zöld.



Üzenet az esküre jelentkezett tisztviselőknek. A hozzánk érkezett levelekre és általánosságban is azt üzenjük, hogy a memorandumok már elmentek Bucuresibe. Az ünnepekre való tekintettel a miniszterek most nem igen adhatnak audienciát, de a küldöttség az ünnepek után a legalkalmasabb időt fogja kiválasztani arra, hogy a miniszterek előtt feltárja a panaszokat és azok sürgős orvoslását kérje.

Többször. A tisztviselők ügyét intéző „Alkalmi Bizottság” a kimutatások rendszeres összeállításával és a memorandumok megszerkesztésével annyira el volt foglalva, hogy a rengeteg nagy számban érkező levelekre válaszolni teljes lehetetlenség volt. Mindenkit megnyugtat a bizottság, hogy a szorgalmazott döntésről annak idején részletes tájékoztatást fog kiadni. A fontosabb levelekre, ha levélbélyeg volt, csatolva választ is küld.

F. Z. Szováta. A derék szováti székely emberek kimutatása az Alkalmi Bizottság kezéhez jutott. A késelem nem oly nagy, hogy ebből hátrány származzék. Nyugtassa meg az érdekelteket, hogy sorsuk a többi állami közalkalmazottak sorsával illetékes helyen egyenlő gondoskodásban részesül.

Első Erdélyi Általános Biztosító Társaság Kolozsvárt

Foglalkozik a biztosítás minden ágával a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.



Jégekár elleni biztosításai a gazdáknak nélkülözhetetlenek.

ooo Iroda: Főtér 8 szám (Első Magyar Biztosító palotája.) ooo

